

הרב שמחה בונם לייזרון

ראש בית מדרש 'שולחן שלמה'
ירושלים ת"ז

השימוש במעליות שבת ובמדי מים דיגיטליים, בשבת לדעת מרן הגרש"ז אויערבאך זי"ע

הנדון מכל הצדדים ההלכתיים וצידי צדדים לצד עמיתי הרבנים הגאונים שליט"א, ואף השתתף במספר ישיבות ארוכות עם גדולי הוראה שליט"א ללבן את הנושא, ולברוק את הטענות. חש אני חובה לפרוס את הדברים ולהעמידם על דיוקם, בעקבות הנכתב בראשית המאמר הנ"ל בצורה פסקנית, שהמעליות כיום אינם כפי המציאות שהיתה בזמנו ושעליהם דן מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, ומנגנון מעלית שבת כיום אינו דומה כלל למעלית המתוארת ע"י מרן זיע"א.

הרבה גליונות יש באמתחתי בבירור ההלכה זו מן היסוד ובהיקף גדול, אולם אין מקומם במסגרת תמציתית זו. רק ברצוני להביא את הסיכום שהתפרסם באישור כל הרבנים הגאונים שליט"א שהיו מעורבים בכל השלבים של הדיונים היסודיים, ואף השתתפו בפגישה המסכמת שנעלה את הנושא.

תמצית¹ הדברים שנדונו בפגישה שנערכה בלשכת הגר"י אפרתי שליט"א², בתוספת בירורים שנערכו בימים שלאחר מכן בסבב טלפוני תוך התייעצות עם מהנדסים ומומחים, בשילוב הערות שהוגשו ע"י הרבנים המשתתפים³, והבהרות בשולי הדברים.

א. האם מותר להשתמש כיום במעליות שבת שבאישור 'המכון הטכנולוגי'

ב. היתר השימוש בשבת במים שחולפים בשעון דיגיטלי (מסוג 'דיאלוג 3G')

בקובץ ישורון כ"ט, (אלול תשע"ג) התפרסם מאמר ביקורת של הרב הגאון רבי אוריאל בוקוולד על דברים שנתווספו בספרי 'מאורי אש השלם' – ירושלים תש"ע, ועל תבניתו של הספר המחודש. אינני מתייחס לגופן של דברי הביקורת מכיון שאין כוונתי להביע עמדה ולהיות שותף לויכוח שהתפתח, ולא להתייזב בשום צד.

אולם עכ"ז מוצא אני חובה להתייחס לשתי נקודות הלכתיות בדעתו של מרן הגרש"ז אויערבאך זיע"א, שהועלו במאמר הנזכר.

א. כאחד מאלו שנקראו לברר את ההלכה בכפוף למציאות העדכנית בשלהי שנת תשס"ט, בעת שיצאו עוררין על ההיתר לשימוש במעליות שבת שתוכנתו במיוחד עם פיקוד שבת מהודר, וכמה בני תורה התדפקו על דלתותיהם של גדולי ישראל זצ"ל ויבלחט"א, ותיארו בפניהם בחומרה רבה את החשש שעורר טכנאי מעליות. וכמי שבמשך מספר חודשים השקיע שעות רבות בבירור

1 הדברים המובאים להלן לרבות ההערות, התפרסמו בשעתו על דעת כל המשתתפים. לקראת עריכת המאמר נוספו בסיכום הערות מס' 5-9, 16-17, 22, 27.

2 אור לי"ז מר חשון ה' תש"ע.

3 הרבנים הגאונים: רבי יוסף אפרתי ראש ביהמ"ד להלכה בהתיישבות, רבי חיים דוד שובקס דומ"ץ מחזיקי הדת באר"י, רבי משה מרדכי קארפ רב הגבעות הדרומית ודומ"ץ קרית ספר – מודיעין עילית, רבי יחיאל נדל דיין בבי"ד של הגר"נ קרליץ שליט"א, רבי שמחה בונם לייזרון ראש ביהמ"ד להלכה 'שולחן שלמה', רבי אברהם משה הלפרין אב"ד 'משנה הלכות' אונגוואר ורב ביהמ"ד 'אהל דב' - רמות פולין.

א. הוסכם על דעת כל המשתתפים כי לפי דעתו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל - שהתפרסמה בשמירת שבת כהלכתה פרק כ"ג הע' קל"ז, ק"מ וקמ"א ומילואים, ובשולחן שלמה ח"ב סי' שי"ח ס"ק א.ב.4 - גם כיום⁵ אין חשש בשימוש במעלית שבת בין בעליה בין בירידה,⁶ והדבר מותר לכתחילה.⁷

ב. נמסר ע"י הגר"י אפרתי שעד לא מכבר היה מרן הגר"ש אלישיב מתיר להשתמש במעליות שבת של המכון הטכנולוגי להלכה

4 תמצית הדברים, כדלהלן: א. אין לחוש שמא בכניסתו לתוך המעלית הוא גורם להבעיר יותר דלק בתחנת הכוח, מכיון שאינו אלא גרמא, וגם יש לסמוך על זה שלרוב אין כניסתו של איש אחר גורמת לצריכת דלק גדולה יותר, דיתכן שבשעה שהוא נכנס למעלית יוצא איש אחר ממעלית אחרת או שבאותה השעה כתבה נורה במקום אחר וכדו' ונמצא שלא הוסיף כלום בכניסתו, וכיון שכך אין זה פסיק רישא.

ב. אין לחשוש מלהשתמש במעלית הפועלת באופן אוטומטי, גם בירידה כיון שרק מלאכת מחשבת אסרה תורה, ולכן הואיל וע"י היורדים לא נעשה שום חידוש או שינוי בקצב הירידה של המעלית, להקדים או לאחר, שהרי גם בלעדיהם נעשה הכל בדיוק כמו עכשיו, הרי זה חשיב כלא אהנו מעשיו של האדם וכאילו לא נעשה על ידו שום דבר.

ונראה כיון שהאדם היורד נח ואינו עושה כלום והוא רק נכנס למעלית שבלא"ה היתה יורדת וכל מה שנעשה כעת ע"י כושר האנשים היה נעשה הכל בדיוק כמו עכשיו גם אם לא היו נמצאים בה, לכן מסתבר דכניסת האנשים חשיב כהכנסת משא כבד לתוך המעלית ולא עבר כלל אדאורייתא. וכיון שאם רק הכניס משא הרי זה ודאי גרמא הואיל והירידה מתחלת רק אחר כך, וגם אינו מחדש כלום כיון שהכל היה נעשה גם בלי המשא, הוא הדין נמי כשהוא עצמו נכנס, וממילא נראה דבכהאי גוונא דנידון דידן שבלאו הכי היה נעשה ולא גרם שום חידוש, מסתבר דשפיר שרי גם שלא במקום הפסד. ואף דמפני שאנו מדמין אין לעשות מעשה להקל בדאורייתא בלי ראייה ברורה, מ"מ נראה דבכה"ג שהנכנסים עדיין זקוקים גם לכוח החשמל ודאי מסתבר כדאמרו, דחשיב כאילו החשמל יכול והאדם אינו יכול כיון שהחשמל עומד מוכן כל הזמן להוריד ולהעלות בין אם יש בה אנשים ובין אם אין שום איש, וגם הואיל והירידה היא רק אח"כ ע"י החשמל לאחר שהאדם כבר נמצא בתוכה שפיר מסתבר כדאמרו, דחשיב רק כגורם להקל במעט את המשא וקיל טפי ממסייע, ע"כ.

ויש להוסיף על דברי מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, שכל הפעולות המתבצעות במעלית אוטומטית העולה ויורדת מעצמה וכן נפתחת ונסגרת מעצמה בין הקומות כשהוא אינו יודע עליהן ואינו מודע כלל למיקומם ולפעולותם, יש להחשיבן כדבר שאינו מתכוין, ואף למתעסק. ועיין בשו"ת אבן ישראל ח"ט סי' ט"ז אות ד'.

5 סעיף זה נכתב בשעתו בעקבות הטענות שהועלו, אשר לאור השינויים כביכול שקיימים במעליות שבת, גם גדולי ישראל זללה"ה אשר התירו בשעתו את השימוש במעליות אלו, היו אוסרים אותם בעת הדיון.

וכן אמר ה"כ הגאון רבי חיים וואזנר ראב"ד זכרון מאיר בחוה"מ סוכות תש"ע למשלחת ת"ח שעלתה לביתו, שרק לאחר שטענו בפני אביו הגדול מרן בעל שבט הלוי שליט"א שכביכול השתנו דברים רבים במבנה המעליות, ובמקרה זה גם מרן הגרש"ז אויערבאך זללה"ה היה אוסר את השימוש, הסכים להצטרף לנוסח הכרוז שהתפרסם המעורר על שינויים ועל חששות הלכתיות מעבר לזילותא דשבת שבזה נחלקו מכבר חכמי הדור, מהם שלא חששו במעליות שבת לזילותא דשבת, ובראשם מרן הגרש"ז אויערבאך והגר"ש אלישיב זיע"א, ומהם שחששו ועליהם נמנה גאב"ד זכרון מאיר מרן הגאון בעל שבט הלוי שליט"א.

6 לצורך מיצוי הבירור בהיתר השימוש במעליות שבת, עליתי יחד עם ידידי וש"ב הג"ר אהרן בהגר"מ אויערבאך בחודש מרחשון תש"ע למענו של מי שהיה האחראי על כל נושא החשמל במרכז הרפואי שערי צדק ועמד בקשר רציף בעניינים אלו עם מרן זללה"ה עשרות בשנים כמעט מידי יום, ה"ה הרבני הישישי רבי יששכר פרנקל שליט"א, ובין היתר הוא סיפר לנו שבשעת בירור ההלכות לקראת מתן אישור לבניית מעלית שבת במרכז הרפואי החדש, עלה איתו מרן זללה"ה לגג של הבנין המרכזי של המרכז הרפואי במטרה לבדוק מקרוב את פעילות המעלית במדוייק ובין היתר הוא רצה לראות בעיניו איך מתבצע הויסות בין המשקולות לגלגלת וכדומה, פרטים שאפשר לעקוב אחריהם רק מעל המעלית בשעת פעולתה, ולא הניח פרט אחד שלא ברק לעומק.

7 לאחר שהוברר שהמעליות הפועלות באופן אוטומטי ומאושרות ע"י המכון הטכנולוגי להלכה לשימוש בשבת, זהות בעקרונות ובביצוע לאלו שהיו לפני 35 שנה ולא חלו בהם שינויים, לרבות האנקודר שעבר בזמנו פיתוח מיוחד והתאמה לצורך השימוש בשבת. המעליות הנ"ל אושרו לשימוש גם ע"י הגר"י וייס זללה"ה בעל מנחת יצחק גאב"ד ירושלים.

מנגד נטען שלצורך זה כל החליבה היתה יכולה להיות לאיבוד, ואילו החזו"א שוקד בדבריו להקל בחליבה לתועלתם של החקלאים.

עוד נ"ל אף לדעת הסוברים שהחזו"א התיר הגברת זרם רק משום צער בעלי חיים, על כרחך יש לומר שהחזו"א סבר שהגברת זרם אינה איסור מדאורייתא דהרי לא הותרו איסורי תורה לצורך מניעת צעב"ח, וא"כ י"ל דגם איסור דרבנן ליכא, דהרי החזו"א חולק על הבית יצחק שסובר שיש בחשמל איסור מוליד מדרבנן, וסובר שהוא איסור תורה דבונה. ואם כן בנד"ד שאין איסור תורה, י"ל דאין איסור כלל בהגברת זרם לדעת החזו"א¹².

ה. עוד מצינו לכאורה בחזון איש הנ"ל שסובר דבמקום היתר של גרמא, מותר גם

עכ"פ בעליה⁸. לאחרונה נטען בפניו⁹ שכובד הנוסעים במעלית גורם לצריכת זרם מוגבר במנוע, דבר שיש לחוש בו לאיסור לדעת מרן הגרי"ש¹⁰.

ג. גם אילו היתה קיימת הגברת זרם בעליה כתוצאה מהשפעת כובד האדם, הובאה סברתו של הגר"ש גלבר שכיון שהאדם פסיבי לחלוטין אין התוצאות מתייחסות אליו¹¹. והגרמ"מ קארפ טען שיותר מכלאחר יד זה ודאי לא יוכל להחשב.

ד. צוין כי מדברי החזון איש – שבת, סי' ל"ח ס"ק ד' – לגבי השימוש במתקני חליבה בשבת מוכח לכאורה שלא חשש לאיסור בהגברת זרם שודאי מתכצעת בידיים עם הצמדת המתקן לרדי הפרה. הועלתה הסברא שיתכן שמרן החזון איש זיע"א הקיל בזה משום צער בעלי חיים שהוא דאורייתא, אולם

8 בליל שני אור ליום י"ב כסלו תשע"ג אמר לי הגאון רבי אברהם אלישיב זצ"ל, שלפני חמש עשרה שנה ביקשוהו השכנים בבנין מגוריו בשכונת גבעת שאול לשאול את אביו הגדול מרן הגרי"ש זיע"א אם הם יהיו רשאים להשתמש במעלית שבת שעומדים להתקין בבנין, וענה לו מרן הגרי"ש – בתרגום חופשי מאידיש – : אם המכון הטכנולוגי מאשר את זה, אפשר לסמוך עליהם, ע"כ.

כמו"כ אמר לי הרב אורי לופוליאנסקי הי"ו שלפני תשע שנים בערך – בעת היותו יו"ר ועדת תכנון ובניה בירושלים – שאל את מרן הגרי"ש זללה"ה בהיות שעומדת על הפרק הצעה לקדם תכנית לבנינים רבי קומות באיזורים שמתגוררים חרדים מה תהיה עמדתו, והשיב לו מרן הגרי"ש זללה"ה שאכן צריכים לסייע לקורת גג לאברכים בירושלים, והוא ציין שיצטרפו להשתמש במעליות שבת ואמר שאמנם לרדת יש בעיה, אלא שירידה רגלית אינה מאמצת כ"כ, ולכן הם יכולים לרדת רגלית פעם או פעמיים במשך השבת, אולם לעלות הם יוכלו במעליות שבת – לשאלתי אודות איזה מעליות דובר, ענה לי הרב לופוליאנסקי שמרן הגרי"ש היה מתייחס רק למעליות של מכון הטכנולוגי להלכה, ע"כ.

9 ביום ב' דחווה"מ סוכות תש"ע בעיצומה של הסערה סביב השימוש במעליות שבת, שאל מורינו הגאון רבי זעריאל אויערבאך את חמיו מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א בנדון, ובעברו של אותו יום העביר לי מורינו הגרי"ש זיע"א תמליל מדוייק של השיחה, ואביא מתוכו את מילותיו המדודות של מרן הגרי"ש זללה"ה: 'טכנאים אומרים שיש שינויים, כך הם אומרים' בתשובה לשאלה אם זה דאורייתא, שלל מרן הגרי"ש נחרצות באומרו: איך זה יכול להיות דאורייתא? אדם נכנס למעלית שנפתחת לבד, נסגרת לבד, נוסעת מעצמה, איך זה יכול להיות דאורייתא? אדם שהולך ברחוב ונדלקים נורות על ידי זה, שייך לומר שזה דאורייתא?

10 הגרי"ש אפרתי בשיעורו – כ"ח תשרי תשע"ג – ובקונטרס ישא יוסף (טבת תשע"ג), הביא דעת מרן הגרי"ש אלישיב זללה"ה שהגברת זרם משמעותית בכמות הזרם או שינוי משמעותי בפעולה אף אם הוא שינוי מיזערי בזרם, אסורה מדרבנן משום מוליד, דהוי כמין אחר בריח דאסור מדרבנן. כן הוזכר כי מרן הגרי"ש קולטר זצוק"ל בספר משנת רבי אהרן – שו"ת, סי' ד' אות ה' – דעתו לחשוש לאיסור בהגברת זרם.

11 גם לפי הסוברים שיש לחשוש בירידת המעלית שכובד האדם נחשב מעשה בידיים כיון שהוא דוחף בכובדו את המעלית כלפי מטה.

12 סייעתא לדברים מצאנו במעשה רב שהובא בארחות רבינו ח"א עמ' קמ"ג בשם מורינו הגרי"ש קנייבסקי שכאשר שכחו לנתק את זרם החשמל הרגיל מהמקרר בערב שבת, הקיל החזון איש לפתוח את המקרר בשעה שהמנוע פועל – ולהניח מגבת על הדלת שלא תיסגר שוב – , ולפי מה שהובא בסמוך אות ו' פתיחת המקרר בשעה שהמנוע פועל הוא מעשה בידיים המשפיע ישירות על הגברת הזרם, ולכאורה ההיתר הוא כנ"ל. ובדעת מרן בעל החזו"א זיע"א בזה עיין במאמרנו 'בענין שימוש במים שנמדדים בשבת' ישורון כ"ט, אלול תשע"ג) עמ' תרכ"ד-תרכ"ו בהרחבה.

גרמא מתוכננת, כפי שהעלה שם באופני ההיתר, וסיים שם בלשונו 'שאינן זו אלא גרמא מהגרמות המותרות'. וכבר כתב על זה מרן הגרשז"א¹³: עיקר ההיתר של החזו"א לא מובן לי, הרי החליבה כולה מתייחסת לזה שהרכיב את המכשיר כמו בנותן חיטים תוך רחיים של מים שצריכים לחשוש לאיסור טוחן לא רק על החיטים הראשונים, וא"כ כיון דמעיקרא דעתו שעיקר החלב לא ילך לאיבוד למה לא יהא נחשב כחולב בשבת, ע"כ. ויתר על כן, האופן הג' שהובא בחזו"א שם שאם הלביש בשעה שהחלב הולך לאיבוד ואח"כ העמיד כלי תחת הצינור לקבל את החלב, דנ"ל דחיובא ליכא אבל אסור לעשות כן זכר לדבר מה שאמרו במס' שבת – דף ח' ע"ב – אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה על ארבעה טפחים מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו, כלומר דאע"ג דכל אחת ואחת היתירא, מ"מ כל שהשיג את התועלת של מלאכה גמורה יש בו משום שבות. והחזו"א מוסיף שבחליבה גרע טפי כיון שע"י מעשיו הותחל לחלוב כל המשך החליבה מתייחס אליו, ומ"מ נראה דחיוב ליכא, עכ"ד. ועם כל זאת כותב רבי אליקים שלנגר שליט"א¹⁴ שלמעשה על פי הוראת החזו"א בע"פ שישתמשו בשיטה זו

ו. המהנדס ר' צבי מרכוס הי"ו הבהיר בכתב שצריכת החשמל של מדחסי קירור הנפוצים שנמצאים במקררים, מקפיאים ומזגנים וכדומה, עולה ביחס ישיר לטמפרטורת האידוי. כלומר שכאשר הטמפרטורה של האויר המקורר עולה, הספק הקירור המופק על ידי המדחס עולה ויחד איתו עולה צריכת הזרם של המנוע של המדחס. ולפי זה כל פתיחת מקרר וכל שכן הכנסת מאכל חם למקרר, גורמת להגברת הזרם במקרר כתוצאה מהכבדת העומס על המנוע. - הקצב בו יגבר הזרם או מועד תחילת התגברות הזרם בפועל, תלויה במידת החום השורר בסביבות המקרר או המאכל שהוכנס למקרר. - תופעה זו מתרחשת גם כאשר המנוע פועל ללא שום קשר להשפעה על הטרמוסטאט¹⁵.

13 בערות למאמרו של פרופ' ר' זאב לב ז"ל בספר הלכה ורפואה חלק ג'.

14 ברבעון הליכות שדה (תשנ"ב) שע"י המכון לחקר החקלאות עפ"י התורה.

15 הדברים נתבארו בארוכה במאמרי הנ"ל, ובקונטרס תשובות בעניני חשמל וטכנולוגיה בשבת של הגר"י אפרתי שליט"א, שם עמ' תקס"ט-תק"ע.

16 לצורך פרסום הדברים בקונטרס ראש דברך אמת (בני ברק כסלו תשע"ג), ערכנו ביור יסודי נוסף בנדון, והדברים נכתבו שם באופן ברור ומפורט יותר, ובנותן טעם להביא את הדברים: בחוקי הבריאה טבע הבורא יתברך שמו שאויר חם נשאב לתוך הטמפרטורה הנמוכה יותר. מדחס קירור – המותקן במקררים ובמזגני קירור – תפקידו לדחוף החוצה את האויר החם מתוך הקר יותר. פתיחת דלת של מקרר או פתיחת חלון בחדר שיש מזגן, מזרימה אויר יותר חם למקום, כתוצאה מכך המדחס צריך לעשות פעולה נוספת מעבר לפעילות השיגרתית שלו, פעילות זו דורשת הגברת מאמץ קרי הגברת זרם. גם אם פתיחת המקרר תהיה לשניות בודדות, התופעה הזאת תתהווה, אלא שבפתיחה לפרק זמן קצר באופן קיצוני, לעיתים אין את הכלים למדוד את מידת ההגברה ותחסר האפשרות לחוש את זה. אולם בפתיחה רגילה של מקרר או בפתיחה קצרה מאוד במקום שהטמפרטורה גבוהה, וכן בהכנסת מאכל חם לתוך המקרר, ומכ"ש כאשר פותחים את מקרר ומשאירים אותו פתוח אפילו במקצת – ע"י חציצת מגבת וכדומה בין הדלת הפתוחה לגוף המקרר – למשך כל השבת, יש את הכלים למדוד בכירור את השינוי ואפשר לחוש אותו. בפתיחת דלת לבית שמוזג קירור פועל בו, שם יש אפשרות לשמוע את השינוי בפעולת המדחס מיד בפתיחה, כיון שכניסת החום בפתיחת הדלת היא משמעותית ומשפיעה מידית באופן בולט. ובמקרר הדבר ניתן לאימות בבדיקה פשוטה של הטיית האוזן למקרר שדלתו סגורה בשעה שהוא פועל, ולעומתו הקשבה לפעולת מנוע של דלת מקרר שהיא פתוחה מספר דקות בשעת פעילות המנוע.

נמצאים אנשים במעלית, כובדם משפיע להחליש את הכח הנגדי, וממילא אין מה שיפריע לזרם להמשיך במלא עוצמתו. כלומר השימוש במעלית רק מונע את התמעטות הזרם ע"י שהוא מונע מן כוח שהיה יכול להיווצר - אילו היתה המעלית ריקה - ועדיין לא נוצר, להווצר ולמעט את הזרם, וממילא הזרם ממשיך.¹⁸

הובהר עוד שלמרות שבמעליות שבת המאושרות לשימוש ע"י המכון הטכנולוגי להלכה, כל הגברת זרם במנוע נגרמת ע"י מניעת המניעה, כיון שהמצאות האדם מקשה על פעילות המנוע וכתוצאה מכך סיבוכי המנוע פוחתים דבר שגורם להפחתת הכח הנגדי.¹⁹ הרי שיש לחלק בין כל מנוע שהכח הנגדי נמצא לפני שהאדם מגיע²⁰ ואז הזרם מועט יותר, ובעקבות המצאות האדם בקרבתו הזרם מתגבר. אולם ב'מעלית שבת' המנוע מופעל מלכתחילה בכל עוצמתו בכל מקרה ללא שום השפעה של אדם. האדם שנכנס למעלית כשהיא שובתת בין הקומות נמצא לפני הגעת הכח הנגדי. הימצאות האדם במעלית בשעת הנסיעה מונעת היווצרות כח נגדי²¹, והתוצאה היא אי ירידת הזרם והמשכת המצב הראשוני.²²

ח. בעבר היתה קיימת - במעליות הישנות

א"כ פתיחת המקרר בעת פעולת המנוע הוי מעשה בידים של הגברת זרם ללא שום צורך חיוני או הפסד מרובה. ולדעת מרן הגרשז"א זיע"א מותר לפתוח מקרר בין בשעה שהמנוע פועל - משום שאין חשש איסור בהגברת זרם - ובין בשעה שמנוע המקרר מופסק - כפי שביאר בארוכה במנחת שלמה ח"א סי' ט' - אולם לדעת האוסרים לפתוח מקרר בשעה שהמנוע מופסק מחשש שבפתיחתו הוא מקרב את פעולת המנוע, אם לשיטתם יש חשש איסור גם בהגברת זרם¹⁷, א"כ תהיה פתיחת מקרר אסורה בשבת כלל וכלל בין בשעה שהוא פועל ובין בשעה שהמנוע מופסק.

גם השימוש במזגנים לפי"ד צריך ישוב גדול, דאף שאינו מעשה בידים אולם כל פתיחת דלת או חלון בחדר בו פועל מזוג אויר משפיעה ישירות על הגברת הזרם באמצעות תוספת בצריכת הזרם של המדחס.

ז. הובהר שלמעשה השימוש במעלית שבת בעליה אינה גורמת להגברת הזרם, משום שהמעליות מתוכננות שהמנוע יופעל מיד במלא התפוקה דבר שגורם להפעלת הזרם במלא עוצמתו, אלא כשפעולה זאת נעשית כשהמעלית ריקה מופעל במקביל כח נגדי הגורם לירידת הזרם. אולם כאשר

17 דבר שהותר בחליבה ע"י מרן החזו"א כמבואר לעיל אות ד-ה', וכפי שהובא ביתר פירוט במאמרי 'בענין שימוש במים שנמדדים בשבת' ישרון כ"ט - אלול תשע"ג, (ועי' מה שהבאתי שם מקונטרס ישא יוסף - טבת תשע"ג - שכתב שאמר לו הוד כבוד הגאון מוהר"ח קנייבסקי ששמע בשמו של מרן החזו"א ופעם אחרת הוסיף הגאון שליט"א דמסתבר בדעת החזו"א, שהגברת זרם אסורה וחשיב מלאכה ממש - וכוונתו דהוא אסור מדאורייתא - ועי' במאמרי הנ"ל עמ' תרמ"ז-תרמ"ח מה שדנתי בהורמנא דהוד כבוד מורינא הגאון שליט"א). והותר לכתחילה ע"י מרן הגרשז"א בכ"מ - עיין מש"כ בזה בארוכה במנחת שלמה ח"א סי' ט', ובשולחן שלמה ח"א סי' רע"ח ס"ק א.ב, ושם ח"ב סי' ש"ח הע' ל"ד וסי' שי"ד ס"ק י"א 'לא ידעתי שום טעם לאיסור', ועוד.

18 ראוי לציין כי ישנן אפשרויות של שינוי בזרימה במהלך השיוט, הנגרמים על ידי חיכוך של התא בפיר שיש בו זיזים בולטים וכדו', שאינן מושפעות ממשקל השוהים בתא המעלית, וכשהחיכוך מסתיים המנוע מתקן את עצמו לרמת הזרימה הרצויה שהיתה לפני כן במעלית.

19 הכח הנגדי נוצר כתוצאה מסיבוכי המנוע, ככל שיהיו יותר סיבוכים יגבר הכח הנגדי, היחלשות פעילות המנוע תגרום להיחלשות הכח הנגדי.

20 כרוגמת אדם שנעמד בסמוך למאוורר או שמסיט אותו למקום חסום על ידי קיר או וילון.

21 כאשר המעלית מלאה היא מונעת את הכח הנגדי לחלוטין, וכאשר היא בתפוסה חלקית היא גורמת להגבלת הכח הנגדי, והכל נעשה באופן של מניעת המניעה כמובא לעיל.

22 אמנם השפעת הנוסעים במעלית על אי התמעטות הזרם אינה מתייחסת אליהם כלל. גם לדעת האוסרים הפעלת

מזערי ביותר ובלתי משמעותי לחלוטין גם אם המעלית בתפוסה מלאה, אדם אינו יכול להבחין ולקלוט את ההפרש הזה, וכל שכן כשהמעלית בתפוסה נמוכה יותר.

יתר על כן גם אם המעלית לא הייתה ממשיכה לנסוע את פרק הזמן הנוסף בשל משקל הנוסעים, היא הייתה מגיעה לקומה הרצויה במרחק של ס"מ אחד או שנים בלבד מתחת לקו של רצפת המעלית, בו בעת שעד לסטייה של 6 ס"מ נעצרת המעלית בהגיעה לקומה והדלתות נפתחות כרגיל, וא"כ אי אפשר לייחס לתוספת הנסיעה הזאת שהיא בגדר מתכוין וניחא ליה, משום שגם ללא התוספת הנזכרת הנוסע היה מסתדר היטב ואין לו שום צורך ועניין בתוספת זמן זו, והרי זה אינו מתכוין ואינו צריך.

י. יש מעליות שמותקנים בהם אינקודרים.²⁴ למרות שהאינקודר פועל כמובן גם בדרך עלייתה של המעלית, הרי שבעליית המעלית אין למשקל האדם שום השפעה על פעילות האינקודר, כשם שאין לו השפעה

- כמות קטנה של מעליות בעלות שתי מהירויות בזמן התאוצה, בהם עומס המעלית היה עלול להשפיע על גובה הזרימה במהירות השניה, כיום לא מיוצרות כלל מעליות מסוג זה, וגם בין המעליות הקיימות כמעט ואין מעליות מסוג זה, בפעולה. לעומת זאת קיימות מעליות בעלות שתי מהירויות בהאטה, והסבירות היא שבהם העומס עלול להשפיע דוקא בכיון ההפוך ולגרום להפחתת הזרם.²³

ט. אודות הטענה שהועלתה, שמשך זמן נסיעת המעלית בעליה מקומה לקומה, משתנה בין מעלית ריקה למלאה, שמשך הזמן מתארך במעלית שהיא מלאה יותר. הנה בענין הגברת הזרם שנגרם, נכתב כבר רבות בתזכיר והטיעון העיקרי שלא נגרמת הגברת זרם משום שהמנוע מתחיל לפעול במלא התפוקה, הדבר היחיד שנגרם ע"י משקל האדם היא המשכת הזרם ואי החלשתו ע"י מניעת המניעה. לגבי משך הזמן שמשתנה בין מעלית ריקה למלאה, טוען המהנדס מר בנעט הי"ו שההפרש הוא

מתקנים חשמליים באופן של מניעת המניעה כשהדבר מתוכנן ועשוי לכך, משום שהם הושישים דבכה"ג חשיב כמעשה דידיה, מ"מ אין זה אלא בהפעלה מחודשת שלא היתה קודם לכן, משא"כ בנד"ד שרמת הזרם הגבוהה היתה קיימת כבר בתחילת פעולת המנוע - באופן אוטומטי -, וכתוצאה ממשקל הנוסעים במעלית נשארת רמת הזרם כמו שהייתה ואינה מתמעטת, ממילא אין כאן כל פעולה שהיא המתייחסת לאדם.

ודומה הדבר לפתיחת מקרר - מהדגמים הישנים - בעת שהמדהס פועל, אשר גם המחמירים שלא לפותחו בשעה שהמנוע דומם, התירו בפשיטות לפתחו בשעה שהוא פועל - עיין במאמרי ישורון כ"ט (אלול תשע"ג) עמ' תרכ"ט הע' 11 - למרות שכתוצאה מהפתיחה נכנס אויר חם ומשפיע על הטרמוסטאט שלא ינתק את המנוע הממשיך לפעול עקב כך זמן ממושך יותר באופן שפעל קודם לכן.

23 בעליה, בזמן שיש מעבר בין המנוע הראשון הפועל במהלך השיוט, למנוע השני הפועל בעת ההאטה לקראת העצירה, מתנגשים שני כוחות מנוגדים: כח ההתמדה - שבעליה מושך כלפי מעלה, וכח המשיכה - שמושך לכיון מטה. אילולי כח ההתמדה לא היתה הגברת זרם, משום שבזמן האטת העליה, משקל האדם מסייע לכח המשיכה שמושך כלפי מטה, והסבירות היא שכובד הנוסעים אף עלול להשפיע ולגרום להפחתת הזרם.

24 האינקודר הוא רכיב המורכב על המנוע, אשר תפקידו לספק לפיקוד המעלית נתונים על כיוון נסיעת המעלית, מיקומה ומהירותה אולם אינו שוקל כלל את הנוסעים. כל הפעולות החשמליות הנגרמות גם ע"י אינקודר רגיל לעיבוד הנתונים וסיפוקם לפיקוד המעלית, הן אך ורק פעולות של שינויי זרם בטרנזיסטורים זעירים, ללא שום סגירת מעגלים חשמליים. למרות זאת, המכון הטכנולוגי משנה את פעולת האינקודר, אשר פועל במעליות השבת שבאישורו, ופעולתם מתבצעת בדרך של מניעת המניעה, באמצעות כיסוי קרן האור ומניעתו מלהקלט בקולט ולמנוע ממנו (כתוצאה משינויי מתח) לשגר את האימפולס התורן לפיקוד המעלית. גם כל פעולות המיתוג האחרות של המעלית, היכולות להיות מושפעות מן האינקודר, מתוכננות כל אחת בפני עצמה שתפעלה בדרך של מניעת המניעה, בנוסף על מה שעצם ההשפעה על האינקודר נעשתה כבר בדרך של מניעת המניעה.

האינקודרים הראשונים שהותקנו בעולם הותקנו בשנת תשל"ה במעליות השבת שבמרכז הרפואי "שערי צדק", ובהם כבר יושם לראשונה השינוי המבוצע עד עצם היום הזה באינקודרים של מעליות השבת.

יתר של בני אדם ובפועל הוא יהיה ריק מאדם ולא יהיה סיוע בפועל לפעילות המנוע מכובד אדם.

יב. במעליות שבהם מותקנים אנקודרים יש בקר תדר שהוא ספק הזרם למנוע והזרם העובר בו משתנה דרך רכיב אלקטרוני ולא דרך חברת החשמל. בספק זה נפתחים ונסגרים טרנזיסטורים זעירים ללא הפסק במהלך הנסיעה. הוברר כי עקרונית מספר האלמנטים האלקטרוניים המופעלים מנקודת מוצא לתחנה הקרובה הוא זהה לחלוטין בין אם המעלית תהיה ריקה מנוסעים או מלאה, ואין למשקל האדם שום השפעה על מספר הפעולות. הוראות הפיקוד שיושפעו ממשקל הנוסעים ישפיעו אך ורק על שינוי בקצב הפעולות, ביחס שבין זמן זרימה לזמן ללא זרימה, אולם השינוי בקצב יהיה בפחות ממיקרו אלפית השניה, דבר שהוא בלתי ניתן לתפיסה חושית כלל.

יג. אולם במחשב שהאנקודר מעביר דרכו את ההוראות לביצוע הפעולות האמורות, עלול להיות שינוי בכמות הפעולות של פתיחת וסגירת טרנזיסטורים זעירים²⁶ בין מעלית ריקה למעלית מלאה. פעילות זו נעשית בקופסא סגורה ואין שום אפשרות לראות ולעקוב אחריה, והובעה הטענה כי עלינו להתייחס גם לפעולות אלו רק כפעולות של זרם קבוע בתדר משתנה, מבלי להתייחס לאופן בו הדברים מתבצעים בתוך המכשירים הסגורים. ובמיוחד יש משקל רב לטענה זו לפי אלו שאינם מתחשבים ב'גרמא' בפעולות שבתוך המכשירים כיון שהתוצאה היא

בעליה על כל פעולות המיתוג האחרות, הן במעליות בעלות אינקודר והן במעליות ללא אינקודר, שכן בעליה כל הפעולות נעשות בצורה אוטומטית אך ורק ע"י המנוע, ללא שותפות משקל האדם. בירידת המעלית, משפיע משקל הנוסעים על פעולת האינקודר, כשם שהוא משפיע על כל פעולות המעלית האחרות. ולדעת מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל אין לחוש לדבר כלל, כנ"ל²⁵.

יא. בנוסף לכך, בהשפעה על פעולת האינקודר נוספת גם הסברה שאף שמשקל האדם משתתף עם מנוע המעלית בתנועתה, הרי שלגבי כל סיבוב ותנועה של האינקודר בפנ"ע המנוע הוא "יכול", שכן בכל כמות זרם מינימלית יש בכוחו לבדו בצירוף כח התאוצה וההתמדה להמשיך להניע את המעלית עוד מעט ולסובב את האינקודר עוד מספר סיבובים, ולעומת זאת כל נוסע בפני עצמו הוא בדרך כלל אינו יכול לענין זה. אמנם שלגבי יתר פעולות המיתוג של המעלית לא סמך הגר"י הלפרין על סברא זו, שכן לדבריו אין לנו להתייחס למנוע כ"יכול" מחמת האפשרות התיאורטית שאם יסתלקו הנוסעים יגבר הזרם, אלא עלינו לקבוע הגדרה זו בהתאם לכמות הזרם העכשוית בפועל בשעת המצאות הנוסעים, וכמות זו לבדה אין בכוחה להניע את המעלית, משא"כ לענין סיבובי האינקודר, שמשתובבים במהירות רבה, כתוצאה מכל התקדמות קלה של המעלית, הרי בודאי המנוע בעת שהמעלית פועלת הוא "יכול" בכל מצב שהוא גם אם הוא יעבוד על תפוקה של מינימום כפי שקורה כשיש עומס

25 הגר"י הלפרין טוען כי בנוגע לשימוש במעלית בודאי ניתן לסמוך על מניעת המניעה ממנ"פ. שכן לדעת מרן הגרש"ז אין לנו להתייחס להשפעת משקל האדם, משום שהתוצאה היתה מתקבלת בלא"ה, ואין זה בגדר מלאכת מחשבת, ואילו אם נחלוק ע"ז ונטען שסו"ס מתבצע הדבר ע"י האדם ובהשתתפותו ולכן יש להחשיב את כל הפעולה כמעשה של האדם, הרי כשהדבר נעשה בדרך של מניעת המניעה אין כאן מעשה האדם. ולאידך גיסא אם נחוש במניעת המניעה לתוצאה מבלי להביט על צורת המעשה, מסברא דמלאכת מחשבת אסרה תורה, הרי הדרינן שוב לסברת מרן הגרש"ז, שכן התוצאה היתה מתקבלת בלא"ה, ואין זה בגדר מלאכת מחשבת. באופן שכנו"ד אין לנו לא מעשה האדם ולא תוצאה מחמתו.

26 חשוב להדגיש כי פעילות הטרנזיסטורים היא רק ולא סגירה ופתיחה של מעגלים חשמליים, וראה מש"כ בנדון בסמוך סעיף ט"ז.

נחשב לספק פסיק רישא באינו מתכוין משום שמדובר בתנועות שאינם רצוניות³⁰ ויותר שייך לומר שזה רק מתעסק.

טז. לגבי כל הפעולות החשמליות, יש מקום גדול לדונם כשימוש בכלי ולא כבנין וסתירה כי כן דרך פעולתם להפתח ולהסגר. וכן כתב מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל במנחת שלמה ח"א סי' י' אות ו' בדעת החזון איש על פי מה שכתב בספרו לאו"ח סי' נ' ס"ק ט', והדברים מוכחים ביותר ממכתבי החזון איש שהובאו במנחת שלמה שם סי' י"א, - אף שיש שלא הסכימו לקבוע מסמרות שכן דעת החזון איש-.

ע"כ הסיכום שבירר את הדבר לאשורו.

מתבצעת, ולפי דבריהם גם כאן צריך להתחשב בתוצאה. יש גם לזכור שכל פעילות האנקודר במעליות שבת של המכון הוא באופן של מניעת המניעה²⁷.

יד. לאחר שמיעת חו"ד המומחים ודיון הלכתי בעקבותיו, הוחלט על דעת הכל כי תופעת J²⁸ - העלולה להיות קיימת במעליות גדולות, חדישות, ובתפוסה גדולה בלבד ולא במעליות רגילות - אין לה משמעות מבחינה הלכתית, ואין מקום לחוש לה.²⁹

טו. במעליות הישנות - וככל שהם ישנות יותר -, כל תזוזה משמעותית בתוך המעלית באמצע הנסיעה עלולה להשפיע על הגברת הזרם גם בעליה, כתוצאה מחיכוך יתר. הדבר

בענין מדי המים הדיגיטליים

בנד"ד שום צד של איסור מכו"כ יסודות, והכפילות בסמיכות הזמן היא למותר, עיי"ש. ומכאן נבוא למה שהתפרסם בקובץ ישורון הנ"ל בעמ' תרט"ו, מכתבו של כבוד הגאון אב"ד טבריה שליט"א מחודש חשוון תשע"ג.

הרב הגאון כותב המאמר בא בטענה שהטענת שבב הוא כהטענת דיסק, ולדעת מרן זלה"ה הרי זה מלאכה דאורייתא. הנה בזה הדבר כבר ביאתי בארוכה במאמרי 'בדין שימוש במים שנמדדים בשבת' ישורון כ"ט (אלול תשע"ג) עמ' תרל"ג-תרל"ו, דאין

27 ידידי הגאון ר' יצחק אייזיק פראג שזכה להיות חברותא של מרן זלה"ה בשנים של עריכת התיקונים ומילואים לשש"כ, ובמרוצת הזמן פרס לפניו מרן זלה"ה בפרוטרוט את התייחסותו לכל הנדונים שיש בהם צדדים לכאן ולכאן בדיני שבת, אמר לי - ביום ה' י"ד טבת תשע"ג - שמרן זלה"ה התייחס למעשה למניעת המונע, כגרמא. למרות שבמהלך השנים הוא הסתפק פעם או פעמיים אם צריך להחמיר באופן זה ולא להחשיבו כגרמא, אולם למעשה הוא לא שינה את הדין בגלל זה, והחשיב את זה לגרמא, ע"כ.

28 במעליות ששחרור הבלמים בתחילת הנסיעה מקדים את פעולת המנוע על מנת למנוע את שחיקת הבלמים, והמעליות הנ"ל הם בעלות נצילות גבוהה עם חיכוך נמוך, יתכן שהמשקל הנגדי ימשוך אותה בכיון ההפוך של הנסיעה ורק לאחר פעילות המנוע היא תשוב לכיון הנכון שלה.

29 תופעה זו הוזכרה בהרחבה והושמעה טלפונית חוות דעתו של המהנדס מר חזי אשר השיב אח"כ לשאלות, כן הובאה חוות דעתו של המהנדס מר בנעט, ולאחר הדיון הוחלט כנ"ל. ההנחה הרווחת בין המהנדסים היא שגם במעליות גדולות ללא גיר ובתפוסה גדולה - שעל מידתה חלוקים המהנדסים, מר בנעט אומר שבדרך כלל הדבר יכול לקרות רק במעליות שבתפוסה של 90% ובמעליות גדולות מאד בעלות קיבולת של עשרים וחמשה איש ורק בתפוסה של 75% ומעלה וזוהי הערכה מחמירה. מר חזי הצהיר בפנינו שלדעתו זה יכול לקרות אמנם רק במעליות גדולות הפועלות ללא גיר בשיטת ה - VVVF אבל זה יתכן כבר בתפוסה של למעלה מ-50% אולם לשאלת הגר"י אפרתי השיב מר חזי שהסבירות היא שב-90% מהמקרים לא תתבצע התופעה הזו. את כל הנ"ל שמענו כל משתתפי הישיבה מפיו של המהנדס. ומכיון שגם אם לאחר שחרור הבלמים בדרך לעלית המעלית תתבצע ירידה של המעלית בכיוון ההפוך, יהיה זה בשיעור כה מזערי שאין זה מורגש - כפי שהיו שרצו בתחילה לייחס לתופעת ה - J מניעה של קפיצה מורגשת בעליל, בחיכוך שבין היידיה לעליה - א"כ ברור שהדבר נדון לכל היותר כספק ספיקא של פסיק רישא בדבר שאינו מתכוין ואינו צריך.

30 קפיצה בתוך מעלית ואפילו מעבר מצד אל צד כאשר המעלית ריקה, אין זה לצורך האדם ולתועלתו.

האישור ההלכתי, עד לבירור הנושא וקבלת החלטות להבא.

בדיעבד, התברר לבסוף כי הדרישה העיקרית שהספירה תעשה בכל 100 ליטר במונים ביתיים (ובכל 1000 ליטר במונים מוסדיים וכדו') נשמרה ולא שונתה, כך שלמעשה כל המונים מהדגם הנ"ל הם בכלל ספק פסיק רישא ומותרים לשימוש, והשינויים נעשו רק בהידורים הנוספים הקשורים לאורך הפולסים ותדירותם.

בכל זאת, כתוצאה מכך הפסקנו מכאן ולהבא לאשר את המונים מהדגם הנ"ל. ורק לאחר שערכנו הסכם משפטי מחייב בעל שיניים עם חברת ארד, שכולל בין היתר בדיקות קבועות מטעמנו קודם ההתקנות ולאחריהן, וכן ערבות כספית גבוהה מאד מצד חברת ארד למקרה שיפרו את התנאים והדרישות ח"ו, הסכמנו לאשר דגם חדש – שנוסף לו הסימון 2012 – העומד בכל הדרישות ההלכתיות שלנו ללא יוצא מן הכלל, ע"כ מכתב ההבהרה.

מן ההכרח להדגיש בשלב זה, שכל ההוספות בהארכת זמן שידור הפולסים שהתווספו בדיאלוג 3G 2102 הוא סלסול לחומרא ואינם דרושים לדעת מרן הגרשז"א זיע"א – כפי שביארתי בארוכה בקובץ ישורון כ"ט עמ' תרמ"ד-תרמ"ה - , וגם דגם דיאלוג 3G מותר בשימוש בשבתות ומועדים לדעת עמוד ההוראה מרן גאון ישראל זללה"ה.

בשולי הדברים ברצוני להתייחס למידע שהביא הגר"א בוקוולד בשם מנהל חברת 'ארד' לשעבר שהייצור הראשון בעולם של מדי מים דיגיטליים היה בשנת תשס"ה. אולם בידי עותק מקורי ממכתב של מר שבתאי בריל-מחלקת פיתוח חברת 'ארד' בע"מ, מתאריך ט' אייר תשנ"ט אל המכון הטכנולוגי, בו הוא מאשר בהמשך לפגישתם חודשיים קודם לכן, שהם מוכנים לבצע שינויים באופן פעילות 'מערכות רדיו לקריאת מוני מים מתוצרת ארד בע"מ'. בתאריך כ"ח

ומכיון שהצגת הדברים במאמר הנ"ל, יוצרים רושם מוטעה כאילו הרבנים שביירו את הדבר במשך חודשים ארוכים ולאחמ"כ חיוו דעתם להיתר, חזרו בהם באופן מוחלט מההיתר על המדים הדיגיטליים. הנני בזה להבהיר מבעד לערפל.

הנה כבוד הגאב"ד דטבריה שליט"א סמך את עצמו במכתבו הנ"ל על המומחה הגדול בהלכות אלו בשילוב הפרטים המעשיים זה עשרות שנים ה"ה הגאון המובהק רבי לוי יצחק הלפרין בעמ"ח שו"ת מעשה חושב. אמנם לאחר שהובא מכתבו של כבוד הגאב"ד דטבריה לחברי העיריה דשם, פנה אחד מחברי העיריה החרדים להגרל"י הלפרין כדי להבין את דעתו בנדון, וכתב לו הגאון הנ"ל ביום תענית אסתר תשע"ג מכתב תשובה כדי להבהיר את הדברים שנכתבו על ידו בקצרה בקיץ תשע"ב, כדלהלן:

הקשר שלנו עם חברת ארד התחיל לפני יותר מעשור שנים. במשך תקופה ארוכה מאד הם עמלו לפתח מדי מים לפי הנחיותינו ודרישותינו ההלכתיות, המבוססות על ספק פסיק רישא, בתוספת הידורים שונים בפעילות הפולסים ותדירותם. ולאחר מאמצים רבים ובדיקות חוזרות ונשנות פתחו את הדגם EU3G Dialog באישורנו.

לפי סדרי העבודה שלנו אתם היינו מנפיקים אישור הלכתי לשנה אחת, ולקראת סוף השנה היה עליהם להצהיר בפנינו כי לא נעשו שום שינויים במערכת והכל נעשה לפי דרישותינו, לשם חידוש האישור ההלכתי, כשבמקביל היינו גם בודקים זאת מפעם לפעם.

אשתקד, לקראת סוף החורף התעוררו אצלנו ספקות ואי בהירויות שמא נעשו שינויים מסויימים בתוכנה, כפי שאכן קרה באמת, כתוצאה מפילוג שהיה בחברה וחילופי גברא בהנהלתה (-כשעד לרגע זה איננו יודעים בדיוק מי אכן היה אחראי לזה). מאותו רגע הודענו כי איננו מחדשים בשלב זה את

כללו של דבר, להתוודע ולהגלות באופן ברור שאף לא אחד משבט הגאונים המובהקים היושבים ראשונה בממלכת התורה ה"ה בני וחתני עמוד ההוראה לדורות מרן רבינו שלמה זלמן אויערבאך זיע"א, לא עלתה על דעתו שמר אביו הגדול גאון ישראל זצוקלה"ה היה אוסר כיום את השימוש ב"מעליות שבת" המאושרות ע"י המכון הטכנולוגי להלכה³². וה"ה לגבי פתיחת ברזים ושימוש במים שחולפים במידים דיגיטליים או אלקטרוניים הנפוצים, דגם 'דיאלוג 3G' או 'דיאלוג 3G 2102'. ומומלץ לכל דורש אמת אשר נבוכו עשתונותיו מרוב דברים, שיטרח לברר באופן אישי את הבנתם בדעתו הרמה של מרן זלה"ה, באזניו ישמע ולבכו יבין, וכזה יפשט עקמומית שבלב.

וכאמור לעיל כל הדברים הם לבירור ההלכה ודעת מרן זלה"ה בדבר, ומבלי לצדד כלל לאופי ותבנית הספרים הנדונים במאמר הנזכר בראשונה.

בטבת תש"ס ניתן 'אישור הלכתי למערכת דיגיטלית לקריאת מדי מים'. יתרה מזאת בידי מצויה תכתובת ערה של חברת n.g.p. סחר בינלאומי בע"מ עם המכון הטכנולוגי הלוך ושוב, המתחילה בכ"ז בשבט תשנ"ז – פחות משלוש שנים מאז נשאל מרן זלה"ה בנדון מארצות הברית - ונמשכת מספר חודשים, בהם מציגה החברה באופן מפורט את הפעילות הדיגיטלית במד המים, ועל היווצרות הפולסים ואורכם, ועוד. וכל זה בארץ ישראל כאשר ברור שטכנולוגיה שהובאה לארץ ישראל, היתה מיושמת לפחות מספר שנים קודם לכן במדינות המערב המתפתחות, פער שעדיין קיים גם כיום אף אם הצטמצם.

יש אכן סבירות כי ישנם שינויים טכניים מסויימים בין המונים הדיגיטליים השונים, כפי שקיימים כיום בארץ ישראל סוגים שונים של מונים דיגיטליים. אולם היסודות והעקרונות ההלכתיים שהציב מרן הגרשו"א זצוק"ל במכתבו, תקפים לכל סוגי המונים.³¹

31 כפי שנתבאר בארוכה במאמרי, ישורון כ"ט (אלול תשע"ג) עמ' תרכ"ב-תרכ"ד, תר"ל-תרל"ח, תרמ"ד-תרמ"ח.
32 כוונתי לחלק ההלכתי מכל צדדיו, לענין השימוש גופא כמבואר בסיכום שמוכר בתחילת הדברים, וגם דלא חשש בנד"ד לגזור לאסור משום זילותא דשבת, כפי שלא חששו בדבר הגאב"ד דעיה"ק ירושת"ו בעל המנחת יצחק זלה"ה ומרן הגר"ש אלישיב זלה"ה. ויתר על כן כתב הגר"י אפרתי בקונטרס ישא יוסף, טבת תשע"ג, שמרן הגר"ש"א זלה"ה לא סבר כאותם הגדולים שדעתם לאסור את השימוש במעלית גם אם לא יהיה שום איסור בדבר, משום גזירה מיוחדת או שלא תהא פירצה בחומת השבת, כשם שלא הסכים לאסור הפעלות אוטומטיות ע"י שעות שבת כדעת מרן בעל האגרות משה זלה"ה, אלא סבר שאין מניעה בתנאים מסויימים שהתנור של מפעל שמן יעבוד בשב"ק באופן אוטומטי, עיי"ש. אמנם לענ"ד בענין חלק ההרגש יש לכל אחד לדון לעצמו, ובה לא ראי צעיר כראי זקן, ולא ראי כראי חולה, וכן כיו"ב. ואם הוא מסתפק בעצמו וליבו נוקפו שמא יעשה השימוש עליו רושם בקדושת שבת יותר משימוש בשבת בשאר מכשירי חשמל שהפעלתם אסורה בשבת, כדוגמת מקרר, מזגן, פלטה חשמלית, רדיאטור, וכדו', ראוי שימלך במורה ודאין ריא אלוקים, כיצד לנהוג.

שלימות קדושת כל הימים טובים ע"י פורים

זהו ענין שדרשו (מגילה טז ע"ב) ושמחה זה יום טוב דעל ידי פורים זכו לקדושת כל הימים טובים בשלימות יותר ולשמוח בהם יותר. כי ענין כל הימים טובים הוא שיש באותו יום בהעלם האור שהיה בו כבר בגילוי ופורים הוא גילוי דבר זה שיש אור בהעלם אף שאינו מגולה ועל כן התחיל הרגשת שמחת פורים מתחילת החודש. כי חודש זה הוא תכלית ההעלם ובו וממנו נצמח תכלית הגילוי דבכל שנה ניטן שאחר אדר הוא הגילוי הנצמח מן ההעלם שמתגלה עוד יותר. וגילוי דאדר הוא שגם ההעלם אינו העלם:

(רסיסי לילה – אות נג)